

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szerda 1908. november 25.

248. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . . . 12 kor. Egy órára . . . . . 2 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Gazdasági depresszió.

Mintha kripták üregéből fujna a szél, oly nyomasztó, oly terhes a lég, a minden oldalról nyilvánuló panaszok, sirások következtében. Lépten-nyomon nem hallunk egyebet, mint kétségbeesést a hihetetlen rossz viszonyok felett s szinte magunk se tudjuk meghatározni, hogy fog-e ez az állapot vezetni, ha még sokáig eltarthat.

Az abnormális időjárás szinte kihagyta a kalendáriumból az őszt s a tél kegyetlen szigorúval nyomon követte a napsugaras nyarat, miáltal a kereskedők és iparosok, kik az őszi idényben szükségelt cikkekkel kereskedtek vagy állítottak elő, teljesen elvesztették a keresetüket, mely ez ágból háramlott volna rájuk s így már elsősorban maga a természet is hozzájárult ahhoz, hogy a szűkös viszonyokat még jobban elmérgesítse.

A kis intézetek bukása nagyban hozzájárult a kis ember hitelvesztéséhez. A nagyobb pénzintézetek nem foglalkoztak a múltban, de még kevésbé a jelenben a kis existenciák kiegészítésével és így a kis intézetek megszűnésével teljesen bedugultak azok a források, a melyekből a kisebb javadalmazásu hivatalnok emberek, a kis kereskedők és kisiparosok meríteni szoktak.

Most érezhető teljes nagyságában az, hogy eladósodott ország vagyunk, hogy hitelből élünk, mert ime, hogy a hitelforrások kiapadtak, elérkezett a szükség, a nélkülözés kellemetlen időszaka.

Semmiestre sem ártott, hogy a mi könnyelmű, könnyű adósságot csináló társadalmunkat az egészséges purifikáló légáramlat elérte, mert ha rövidesen sok kellemetlen napot s hónapot is kell a kisebb existenciáknak, de végeredményben a viszonyok mégis megjavultak s akkor azok, kik el nem buktak, egy üdítő, minden hamis látszattól ment légkörben élhetnek, amely az első lépés a megerősödés, a vagyonosodás és jólét eléréséhez.

Addig azonban tünnünk kell mindannyiunknak. Mert nem kell azt hinnünk, hogy a kis existenciák zavara csupán azokra terjed! Nem lehet gátat vetni a pusztulásnak ott, hol maga az alap korhadt. Hiába épült az ingatag alapokra a legszebb monumentum, annak a legelső szélviharra el kell pusztulnia, nyomtalanul, kíméletlenül.

A kis existenciák nyoma átragad a többi osztályokra is, hiszen az természetes következménye a társadalmi rendnek. Az alsóbb néposztály szükségé maga után vonja mindama osztályok tespedését, amelyek ezen alsóbb néposztályokat mindazzal ellátták, mire csak szükségük volt. A nagykereskedő a kiskereskedőből, az pedig az existenciákból élt. Ha a kicsi elpusztul, utána vész a nagy is.

Az általános depresszió minden téren érezteti hatását. Nemcsak a kereskedelem, de

elsősorban a művészetek sínylik meg az áldatlan állapotokat, melyet még a háborus hangulatok elősegítenek.

S ez természetes, mert hiszen ezek csupán másodrangú szükségletek. S ilyenkor, midőn még az elsőrendű életszükségletek is csak leszállított mértékben nyerhetnek kielégítést, a másod- és harmadrendűek teljesen kiszorulnak.

De ezt a pohárt is ki kell ürítenünk. A gazdasági pangás épügy, mint az előzők, végig viharzik sok csapáson keresztül ment országunkon, de miként a nyári zivatar után tisztult légkört s derült égboltozatot szemlélhetünk utána, épen úgy a válságos idők elmúltával tiszta helyzet, egészséges állapotok fogják örvendeztetni társadalmunkat.

A közös miniszteri értekezlet eredménye. A vasárnapi közös miniszteri értekezleten hozott határozatokról hivatott helyről a következőket közlik:

Azt az egyhangú határozatot, hogy a szerb kereskedelmi szerződést mind a két államban mielőbb elintéztessék, már a legközelebbi napokban végrehajtsák. Egy évre terjedő felhatalmazást tárgyzó törvény van tervbevéve. A közös miniszteri értekezlet alkalmával a közfelfogás az volt, hogy a politikai helyzetet és különösen a balkáni eseményeket illetékes helyen higgadtan és nyugodtan ítéljük meg.

A minisztertanács ezután a török bojkott ügyében teendő lépéssel foglalkozott. A demarché körülbelül következőleg fog szólni: Ausztria-Magyarország a legelőjósabb módon azon igyekszik, hogy a török kormányval szemben a legmesszebbmenő előzékenységet tanúsítsa, de az ilyen békés megegyezésre irányuló tárgyalásokat ahhoz a feltételhez kell kötni, hogy a török kormány azonnal megteszi az összes szükséges intézkedéseket, hogy a bojkott talaját elvonja. Ha Ausztria-Magyarország részéről a legközelebbi időben nem tapasztalnak, hogy ez megtörtént, akkor a monarchia kénytelen volna komoly lépést tenni Törökországgal szemben. Ha Törökország erre nem ad kielégítő választ, akkor új közös minisztertanács ül össze, amelyen a katonai kormányzatért is felelős minisztereknek is részt kell venniük. A tervbe vett komoly lépés ebben az esetben az volna, hogy a *Loyd-hajókat a török vizeken osztrák-magyar hadihajók kísérik.*

A veszélyes diga.

Motto:

Videant consules . . . . .

Az utóbbi néhány év folyamán a Mária Terézia hullámgáton végzett kikötői munkálatok ma már oda fejlődtek, hogy az új digarész alapépitménye a víz felszínét megközelelti.

A révhatóság az új digarész külső végén föllállította a világító hajót, dokumentálni akarván ezzel, hogy az új és régi diga egy testté vált s hogy a hajók ki- és befutása a mondott világítóhajónak balra, illetve jobbra való megkerülésével eszközözendő. Ez intézkedéseket

közétevén, a hatóság visszavonult s most bábérjain pihen.

Ez igénytelen sorok írója azonban némi kifogásolni valót talált ez eljárásban, de kerülni óhajtván látszatát is annak, mintha a kákán csomót keresne: hallgatott.

Tette ezt azért, mert nem akarta az ördögöt a falra festeni; meg azért, mert remélte, hogy a jövő a hatóságot fogja igazolni s meg fogja nyugtatni az aggdó cikkirót.

Sajnos, a közelmúlt napok eseményei alaposan rácafoltak a hatósági intézkedésekre, mert hisz pár rap alatt nem is egy, de két gőzös feneklett meg az új digarészen. Hogy azután minden komolyabb baj nélkül menekültek meg kényelmetlen helyzetükből, bizonyára nem a fenn dicsért hatóság érdeme.

Eltelkintve azonban a kisebb jelentőségű non putárem-ektől, nincs kizárva, hogy már a közel jövőben nagyobb kár is érhet valamely megfeneklett hajót; eltekintve attól, hogy az ilyen esetek kiválóan alkalmasak kikötőnk reputációjának tönkretételére, megtörténhetik az is, hogy valamely utassal túltömött és megfeneklett hajón beállott pánik következtében óriási szerencsétlenséget kellend tengerészettünk annaleseibe feljegyeznünk.

Szerény véleményem szerint a veszélyes pontoknak kellő jelzésével segíthetünk a bajon. Tudva ugyanis, hogy a most épülő digarész ez idő szerint a víz szín alatt rejtőzik s hogy mint ilyen különösen éjjel nem látható, világos hogy a hajók biztonságát nagy mérvben veszélyezteti.

Tekintetbe véve továbbá azon körülményt is, hogy e víz alatti rész irányát változtatva a kikötő felől könyököt képez: a veszély még inkább fokozódik.

A befutó hajónak ugyanis az Ika gyászos esetének hatása alatt kiadott előírás értelmében a világítóhajótól a digához lehetőleg közel s ezzel egyenközű irányban kell haladnia a célból, hogy a kifutó, tehát a száraz felőli vizeken haladó hajó utját ne keresztezze.

Ezek előrebocsátása után evidens, hogy a befutó hajót az említett vizalatti épitmény s különösbbeben annak könyöke a legkomolyabban fenyegeti.

Ez az állapot *nappal* nem volna tűrhetetlen, tudva, hogy a víz alatt rejtőző sziklák és tömbök láthatók, de éjnek idején a befutás veszélylyel van egybekötve, mit a két megfeneklett gőzös balesete minden kétséget kizárólag igazol.

Nem maradhat tehát más hátra, mint az épülőfélben levő digarészt lámpákkal megjelölnünk. Itt azonban jóeleve megjegyezzük, hogy a jelen esetben világító boákat nem alkalmazhatunk tudva, hogy ezek a lejtős alapépitmény miatt meg nem erősíthetők anélkül, hogy a be- és kijáratot megszükitenék!

Mi tehát azt ajánljuk, építtessék a veszélyes ponton fekvő műzömmök egyikébe függőle-

ges helyzetben egy vasuti sín, avagy egy megfelelő hosszúságú vascső s erre alkalmaztassék — mondjuk — két egymás fölött függő zöld lámpa. Az ekként szerkesztett világító a szükséghez képest s megfelelő távolságban megismétlendő volna.

Véleményünk szerint azonban az említett könyveknek ily módon való jelzése már maga is elégséges volna a balesetek elhárítására.

Hogy az intéző körök oszják-e szerény nézetünket vagy sem, az teljesen mellékes, de a veszélyes pontok mielőbbi megjelölése el nem odázható, mert „videant consules . . .”

Nemo kapitány.

UJDONSÁGOK.

— **A kivándorlási interpelláció.** Hencz Károly, a képviselőház szombati ülésén tudvalevőleg interpelláció keretében foglalkozott a kivándorlás kérdésével.

Justh Gyula elnök, a képviselőház tegnapi ülésén bejelentette, hogy erre az interpellációra Andrásy Gyula gróf belügyminiszter már a képviselőház szerdai ülésén válaszol.

Ebben az ügyben Lánzy Leo, az Adria tengerhajózási társaság elnöke a következő nyilatkozatot teszi közzé:

„A Hencz Károly képviselő ur által a képviselőház szombati ülésén előadott interpellációval kapcsolatban a sajtó néhány organuma személyes támadásokat intéz ellenem.

Az interpellációban felvetett kérdések érdemével nem foglalkozom, mert a belügyminiszter ur ó nagyméltósága válaszában nem akarok elébe vágni.

A személyemet ért támadások dolgában pedig meg fogom tenni az illetékes bíróság előtt a megtorló lépéseket.

Lánzy Leo.”

— **A trieszti tengerészeti hatóság épülete.** Az osztrák pénzügyminiszter hozzájárulását adta a trieszti tengerészeti hatóság épületének eladásához. Az eladási árat 1.4 millió koronában irányoztak elő. Az osztrák kormány két új palota építését tervezi. Az egyik volna a trieszti tengerészeti hatóság új palotája, a második az osztrák államvasutak trieszti palotája, mely utóbbit csak abban az esetben fogják megépíteni, ha az osztrák Lloyd hajózási társaság lemond szállodaépítési tervéről. Ha ez nem történne meg, a második palotát az osztrák államvasutak trieszti igazgatóságának céljaira fogják megépíteni.

— **Egy horvát leány rejtélyes esete.** Megirtuk a minap D. K. jó családbeli ogulini leány fantasztikus feljelentését, melyben azt állította a horvát leány, hogy a brod-moravici állomás várótermében, ahol éjjel az ogulini vonatot várta tíz vasuti alkalmazott erőszakot követelt volna el rajta. Most Havedits Imre és Segnan Baltazar vasuti alkalmazottak az esetet egészen másképpen adják elő. Kijelentik mindennek előtt, hogy a nőnek előadása rosszakaratu rágalom, mely miatt állomás főnökük után már megtették a bírósági feljelentést. Ők az illető éjjel után szokatlan zajt hallottak a váróteremből, bementek oda és a leányt a legkényesebb helyzetben lepték meg. Hogy a botrány további folytatását megakadályozzák, a leány felé közeledtek, aki erre kiszaladt a váróteremből. Senki a vasuti alkalmazottak közül nem nyult a nőhöz, a mit a vasuti vendéglő személyzete és több más jelenlévő is igazolhat.

— **Árverés az állomáson.** Az államvasutak fiemei főnöksége ezennel közhírré teszi, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségben elhagyott tárgyak ugymint bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérneműek, botok, napernyők, esernyők stb. Fiume állomáson a vasuti régi tűzöri laktanyában f. évi november hó 26-án délelőtt 9 órakor megtartandó nyilvános árverés alkalmával, azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adni.

A befolyandó összeg a helybeli városi szegényalap gyarapítására fog fordíthatni.

— **Egy kivándorló viszontagságai.** Keserves kalváriát kellett és kell megjárnia szegény Vörös Teréznek, aki itt hagyta hazáját és igyekezett ki az újvilágba, férje után, aki már régebben künn van. A sopronmegyei Fertőszentmiklósról indult utnak és el is érkezett Newyorkba 5 gyermeke társaságában, hogy

férjéhez utazzon Mc Adooba. A partraszállásnál azonban baj történt. Gyermekei közül a négy éves Miklóst megfigyelés végett a kórházba szállították, hol az orvosok hülyeséget párosulva rövidlátással konstatáltak rajta. Az erről kiállított orvosi bizonyítvány alapján a vizsgáló bíróság az egész családot kizárta. A newyorki magyar menház ügynöke minden követ megmozgatott, hogy a szerencsétlen családot legalább valamiképp segítse és fáradozásának sikerült keresztülvinni, hogy a hatóság a négy egészséges gyermekét az apának át-szolgáltatta. Az anya, a hülyének nyilvánított gyermekkel visszautazik az ő hazába és miután az otthon levő öreganyjánál elhelyezte, ismét vissza fog térni családjához Mc Adooba.

— **A kikötőből.** November 24. Érkezett: „Tisza” magyar gőzös Marseilleből 600 hordó olajjal és 120 tonna vegyes áruval; „Mária Valéria” osztrák gőzös Triesztből 4000 bál jutával és 3200 zsák babbal; „Kálmán Király” magyar gőzös Glasgowlból 320 tonna vegyes áruval; „Helios” osztrák gőzös Triesztből 100 bál gyapjuval és 120 tonna vegyes áruval.

Indult: „Brindisi” olasz gőzös Bariba 430 tonna fával.

— **Ellopott ékszerek.** Hirschmann Erzsébet, ki a Giardino tér 1. számú házában lakik, tegnap megjelent a rendőrségen és előadta, hogy ismeretlen tettes egy nő aranyórától, négy aranygyűrűjétől és egy pár fülbevalójától fosztotta meg. A rendőrség nyomoz a tettes után s az ékszereknek és óráknak is elküldte az ékszerek leírását.

— **Meglopott tisztviselő.** Adametz János magántisztviselő, ki a via Volosca 42 számú házában lakik, tegnapelőtt feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes saját lakásából egy 50 koronát érő finom női ruhát vitt el. Adametz egy L. nevű nőt gyanúsít a lopással, mivel más élő lény nem járt egész nap a lakásán.

— **Ujból letartóztatott merénylő.** A Corsia Deákon tudvalevőleg e hó elején egy Stella János nevű olaszországi kereskedő sógoranjét, Brun Gioachimo pincér feleségét, késsel arcán megszurta. A rendőrség akkor szabadonbocsátotta a merénylőt. A kereskedő tegnap újra megjelent Brunnéknál s ismét fenyegetőzni kezdett, úgy hogy a megijedt házaspár feljelentésére a kereskedőt újból bekisértek a rendőrségre, ahol két napi börtönbüntetésre ítélték.

— **Lövöldöző fiatalember.** A rendőrség egyik alkalmazottja bekisérte Tomljanovich Emil 23 éves licsi illetőségű fiatalembert, mert a via Marsecchián múlt éjjel egy óraker egy másután három revolverlövést tett. A fiatalember avval mentegetődzött a rendőrségen, hogy egy ember az éj sötétjében meg akarta támadni s ő a lövésekkel riasztotta el.

— **Olasz és német diákok verekedése Bécsben.** Az olasz diákok tegnap reggel közölték a bécsi egyetemi rektorátussal, hogy az olasz egyetem érdekében való tüntetéseket folytatni kívánják. Képviselőik azonban megígérték, hogy az olaszok az aulában sem énekelni, sem beszédeket tartani nem fognak, 9 óraker összegyűltek az olaszok az aulában, ahol nemsokára ezután a német nemzetiségiek is megjelentek. Az olaszok részéről elhangzott e kiáltás: Éljen a trieszti egyetem!, amelyet a németek füttyszóval fogadtak. Az olaszok erre a Garibaldi-himnuszot énekeltek, a németek pedig a Wacht am Rheint. A szemben álló felek között bot-harc fejlődött ki, amelyben több diák megsebesült. A közbelépő pedellusokat megverték. A német diákok panaszt emeltek amiatt, hogy az olaszok ólmos botokkal és revolverekkel jártak. A verekedés folyamán az olaszok részéről egyszerre csak több revolverlövés történt és több német diák többé-kevésbé súlyosan megsebesült. Végül kiszorították az olaszok az aulából. A rendőrség az utcán többeket letartóztatott és megszállta az egyetemen szemben levő kávéház bejáratát, ahol az olaszok gyülekezni akartak. A rendőrség ezután behatolt a kávéházba és megmotozta a diákokat, vajjon nincs-e náluk fegyver. A rektori hivatalban revolvereket, olmosbotokat, boxereket és egyéb fegyvereket helyeztek el.

A rendőrség a tüntetés után a Caffé Wienben letartóztatott 18 olasz egyetemi hallgatót és a rendőrségre kísérték őket. Utközben a felszaporodott s a felbuzult nép meg akarta támadni az olasz diákokat, de a lovasrendőr-

ség visszatartotta a tömeget. A mentőegyesület jelentése szerint egy diák lőtt sebe felette súlyos, sőt életveszélyes. Öt német diákot ápolnak a kórházakban közülük hárman revolvergolyóktól sebesültek meg.

— **Waggonhiány.** Addig tagadták le „illetékes oldalról” míg végre itt van. És természetesen a waggonhiány különös jelleméhez híven, akkor a mikor a vagonokra legnagyobb szükség van. Tudniillik ilyenkor, amikor legerősebb a gabona forgalom, a szénszállítás, a cukorcampagne-al járó nagy vasuti forgalom stb. — Mi oka ennek a rendszeres vagonhiánynak? Általános vélelem szerint az a körülmény, hogy a Máv. nem rendelkezik elegendő vaggonnal. Ez igaz. Azon sok bűn és mulasztás között, amelyek előidéztek azt, hogy a máv. forgalmi képessége szintén csődöt mondott, talán első helyen áll a vagonpark példátlan elhanyagolása.

Kevés vagonja van a máv.-nak. És mi mégis azt állítjuk, hogy a vagonhiánynak nem ez a tulajdonképpeni oka, hanem az a kapkodás, az a fejtelenség, a mely a máv. forgalmi vezetésében nyilvánul. Százával állanak az üres kocsik a máv. állomásain tulajdonképpeni rendeltetés nélkül. Épp ily hiányos a kocsik nyilvántartása, mint a mily teljesen rendszertelen a kocsik dirigálása. A máv. forgalmi igazgatósága nem más, mint egy sablonos rovatoló testület, melynek intézkedési látköre nem megy túl a bürokratikus akták szabályszerű elintézésén. Ez a bürokrácia képezi a máv. forgalmi tudományát és így nagyon természetes, hogy kellő gondoskodás, előlátás és rendszeres beosztás hiányában a különben is kevés vagon az állomásokon ácsorog és szűli azután igazában a vagonhiányt. És a tehetetlen nagy testü igazgatóság decentralizációja még mindig késik.

— **Uj mentőberendezés gőzhajókon.** Jól ismert tény, hogy hajótörések alkalmával a mentőcsónakoknak rendszerint csupán a fellet lehet használni. Ugyanis összeütközés vagy zátonyra jutás esetén a hajó olyan ferde, megdőlt helyzetbe kerül, hogy ennek folytán a hajó magasan fekvő részén legtöbbnyire alig lehetséges a mentőcsónakokat a vízre bocsátani. A vliissingeni gőzhajózási társaság Kromwyk nevű mérnöke most olyan berendezést talált fel, mely alkalmas arra, hogy az említett bajon segítsen. Az új berendezés által ugyanis lehetővé válik, hogy az összes csónakoka: gyorsan a hajó egyik oldalára vigyék. A berendezés egyszerűen néhány kis kocsiból áll, melyek a fedélzeten át sineken futnak végig és amelyeken a mentőcsónakokat a gőzhajó átellenes oldalára gyorsan át lehet szállítani. Ezt a műveletet öt perc alatt végre lehet hajtani. Nyilvánvaló, hogy ez nagyban elő fogja mozdítani az utazóközönség biztonságát. Az említett gőzhajózási társaság Londonba járó hajóit már ellátták ezzel a berendezéssel.

A vliissingeni gőzhajózási társaság az új mentőberendezés modelljét kiállította a Hágában most rendezett mentőügyi kiállításon, ahol azért az aranyérmét ítélték meg neki.

— **Hírek Horvátországból.** Zágrábi tudósítónk jelenti: Horvát poliikai körökben a kibontakozás legközelebb várható eshetőségeiről beszélnek. Emlégetik többek között azt is, hogy a békéltetési akcióban a Starcevic-párt van előtérben, amely a jelenlegi kormány segítségével a tartománygyűlésben többségre tenne szert és azután alakulna a horvát-szerb koalíció támogatásával egy nem koalíciós átmeneti kormány.

Hir szerint a kérdésben a két fél részéről magánjellegű tanácskozások történtek. Az „Obzor” Bécsből keltezett tudósítási közöl, amely azt újságolja, hogy a Frankisták nemcsak a többség eléréseért fognak az új választáson harcba menni, hanem azzal a határozott megállapodással, hogy nekik, és különösen Frank József dr.-nak jelentékeny szerepe lesz az új kormány megalakulásában. Frank József dr. tudósítónkkal folytatott beszélgetésében kijelentette, hogy válótlanok mindazok a hírek, melyek arról szólnak, hogy a szóban levő ügyben a Starcevicsek értekeztek Rauch Pál báró bálnal. Bár nem tagadja, hogy pártja komolyan foglalkozik a felmerült eszmével, azt mégis megcáfolja, hogy akár a magyar, akár a horvát kormánnyal tárgyaltak, noha tény, hogy mozgalmuk Budapestre, sőt Bécsre is kiterjedt.

— **Kankovszky osztálytanácsos második felolvasása.** A fiumei állami tisztviselők egyesülete és a fiumei tanári kör szabadlyceuma rendezésében tegnap este tartotta meg Kankovszky Ferenc miniszteri osztálytanácsos második felolvasását, melynek tárgya ismét Hellász, valamint a görög művészet volt. A vetített képekkel kísért érdekes felolvasást a nagyszámu jelenlevő közönség élénken megtapsolta.

— **Megtámadott rendőr.** A Via Andrássyban tegnapelőtt éjjel négy munkás összeveszett valamiről s hárman közülük közösen egy Paulovich nevezetű társukra támadtak, ki késsel védekezett. A duhajkodásra oda szaladt egy rendőr. Mikor ezt meglátták, a verekedők egyike, Bretagna Miklós munkás neki ment a rendőrnek s valami súlyos tárggyal fejbe vágta. A négy verekedőt ezután két másik rendőr kísérte be míg a megsebesült rendőrnek a mentők nyújtottak segítséget.

— **Egy elbocsátott munkás bosszúja.** Carnielutti Domonkos kőműves, ki egy a via Germániában épülőfélben levő háznál van alkalmazva mint előmunkás, tegnap észrevette, hogy egy Horvatic Pál nevű csáktornyai illetőségű 54 éves kőműves részeg állapotban jön a munkába. A részeg embert azonnal elbocsátotta s helyébe egy másikat alkalmazott. A elbocsátott kőműves erre bosszúból megvárta míg Carnielutti este hazafelé ment a munkától s ekkor az utcán revolverből rálőtt. A lövés szerencsére nem talált s a merénylőt munkástársai lefegyverezték s átadták egy rendőrnek, ki Horvaticot bekísérte a rendőrségen avval védekezett, hogy azért támadt föllebalójára, mert az minden ok nélkül bocsátotta el. A merénylőt letartóztatták.

Távirat ◀▶ Telefon.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, nov. 24. A képviselőház mai ülésében Justh Gyula elnökölt.

A tegnap tárgyalta bortörvényt harmadik olvasásában elfogadják.

Azután áttérnek a jövő évi költségvetés folytatólagos tárgyalására.

Kusza István statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a nemzetvagyon megnövekedésénél sokkal nagyobb a kiadások növekedése. Nem tudunk szociálpolitikát csinálni. A költségvetést elfogadják.

Nagy György kimutatja, hogy a költségvetésben a kiadások a legutóbbi három évben 360 millióval növekedtek, anélkül, hogy az ország teherviselési képessége növekedett volna. A katonatiszti fizetések javításával a delegáció túllépte a hatáskörét. Szól azután az annexióról és a jubileumi kereszt adományozása ellen kel ki. Az elnök figyelmezteti, hogy a király személyét ne vonja be a vitába és rendre utasítja.

Molnár Jenő oda kiált Nagy Györgynek: „Vágd fiam Forgács, vágd fiam vágd!”, mire az elnök Molnár Jenőt is rendre utasítja.

Nagy György ezután támadja a függetlenségi pártot és elvételással vádolja. A költségvetést nem fogadja el.

Hoitsy Pál a költségvetés tárgyalására nézve sürgősségi indítványt tesz. Miután elnök megállapítja, hogy az indítvány 150 aláírója jelen van, azt kellően indokoltnak jelenti ki és hozzáteszi, hogy a ház holnap a jegyzőkönyv hitelesítése után határoz a sürgősség fölött.

Ezzel az ülés véget ért.

Montenegró fegyverkezése.

CATTARÓ, nov. 23. Nikita fejedelem és a montenegrói hadügyminiszter megcáfolták ama híreket, hogy a Lovcsen hegyre ágyukat vontattak föl de koncedálják, hogy egy hét óta négyezer tüzérszolgálatos egy a Kuk sziklához vezető utat épít, mely szikla éppen a Gorazd nevű osztrák-magyar erőd fölött van. Ezen utól több blokkházhoz vezető mellékutakat építenek. Azt is elismerik, hogy az ország belsejében az egész montenegrói miliciát mozgósították.

Mozgósítás részletekben.

BUDAPEST, nov. 24. A Mária Terézia laktanyába beszállásolt Károly román király nevét viselő 6-ik gyalogezredet mai parancsral Boszniába helyezték át. Az ezred teljes hadi felszereléssel indul.

Osztrák-magyar főhadnagyból montenegrói őrnagy.

CETINJE, nov. 24. Grosszel volt osztrák-magyar főhadnagyt Nikita fejedelem montenegrói hadsereg őrnagyává nevezte ki.

Meglesz a nemzetközi konferencia.

RÓMA, nov. 23. Hivatalos körök kijelentése szerint most már befejezett dolog, hogy a nemzetközi konferencia székhelye Róma lesz. A konferencia röviddel újév után fog összeülni és rövid tartalmu lesz. Angolország, Franciaország, Oroszország, Németország és Ausztria-Magyarország követeik által képviseltetik magukat. A konferencián Tittoni külügyminiszter fog elnökölni.

Nagy változások az osztrák-magyar haditengerészetben.

PÓLA, nov. 24. Hivatalos körök kijelentése szerint most már befejezett tény, hogy egy külön haditengerészeti minisztériumot alakítanak. Az új minisztérium megalakulásával megszűnik a hadügyminisztérium tengerészeti alosztálya, valamint a pólai kikötőparancsnokság s az utóbbi helyébe tengerészeti parancsnokságot állítanak, melynek elnöke Jedina báró ellentengernagy lesz. Ripper altengernagy jelenlegi kikötőparancsnok nyugalmába vonul s egy fontos triezsti tengerészeti intézmény élére kerül.

A bécsi egyetemet bezárták.

BÉCS, nov. 24. Az olasz és német diákok tegnapi verekedése miatt a bécsi egyetemen az összes előadásokat beszüntették.

Két vasuti szerencsétlenség egy napon.

KISSZÁLLÁS, nov. 24. Ma hajnalban az itteni pályaudvaron beleszaladt a Budapestről érkező tehervonat egy itt veszteglő tehervonatba. Mindketet vonatnak majdnem valamennyi kocsija összetört s számos állat pusztult el. Emberéletben szerencsére nem esett kár. Az összeütözközést hibás váltóállítás okozta.

BUDAPEST, nov. 24. Ma az itteni pályaudvaron két tehervonat összeütözközött. Egy vasuti alkalmazott azonnal meghalt, többen megsebesültek. A szerencsétlenséget egy tisztviselő és egy altiszt mulasztása okozta.

VELENCE HOTEL MODERNE MANIN

A Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett 120 szobával, lifttel, villanyvilágítással és fürdővel mérsékelt áron.

Gambrinus-étterem polgári árakkal

A Kőbányai Polgári Serfözde kiváló minőségű sörének kimérése.

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

Nemzetközi Panoráma

Fiume, Deák Corso 38.

(a Deák-szálloda mellett.)

Elsőrangú látványosság:

Eredeti színezett művészi fényképfelvételek. Érdekes és tanulságos. A tanulóifjuság részére fontos és kellemes szórakozás.

E héten a

A festői Stájerország Grác és környéke.

Nyitva reggel 10-től este 10 óráig.

Elsőrendű fehérenemű uri és női

divatkülönlegességek

igen mérsékelt árak mellett kizárólag

csak
VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

Fleischhacker C.

tejcsarnoka

és kávémérése a Piazza Elisabetta és Adamich utca sarkán, (az Adria palotával szemben).

tej, tejföl, túró és vaj
mindenkor frissen.

Tiszta akácméz.

nagyban és kicsinyben. TELFEON 534.

Naponta friss bécsi kolbász.

Budapesti női szabónő

jutányosan készíti a legelegánsabb angol és francia női kosztümöket.

SEILER SUSÁK,

Strossmayerova ulica 68 (Ružić villa 1)

II. em. 17.

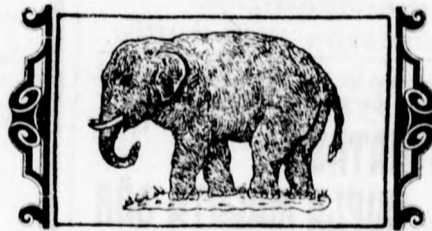
Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv.-társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskakban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezekedik.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdetre 9 órakor.

OCULÁRIUM

Budapest, IV., Kossuth-Lajos utca 15 felem.

Wien, I., Kärntnerstrasse 39.

Megfelelő szemüvegek ingyenes orvosi rendelés naponta 9 órától 7-ig Márkus dr. vezetése alatt.

Szemüvegek és orrcsipeszetők 3 kor.-tól feljebb. Színházi és távcsövek minden kivételben dús választékban.

Zeis-Trieder látcsövek.

Kiadó uri lakás.

Egy 6 szobából, fürdőszobából, cseléd-szobából és összes mellékhelyiségekből álló szép villa, két remek kilátásu teresszal, saját kerttel, fűskamrával és baromfióllal, 5 percre a villamos vasút megállóhelyétől, december 1-ére kiadó. Villanyvilágítás, vízvezeték s angol waterclosetek. Cim a kiadóhivatalban.

VELENCE

Hôtel Royal Danieli. Elsőrangú ház a Riva Schiavonin. Teljesen újjáalakítva, új fürdő- és toilette-helyiségekkel s remek csarnokkal. Vasúti jegyelárusító és podgyászszállító iroda a házban.

Grand Hôtel. A Canal Grande legszebb részében, nagy terrasszal, 250 szobával, 30 teremmel, toilette- s fürdő-helyiségekkel. A régi velencei paloták pazar fényével egyesíti a legmodernebb kényelmet. Kétféle francia konyha.

Hôtel Regina (Rome et Suisse). Gyönyörű fekvéssel, terrasszal, téli kerttel, olvasó és dohányzó termekkel, a melyek mind a Canal Grandera tekintenek, — Felhuzó. — Villanyvilágítás s gőzfűtés minden szobán. Teljesen újjáalakítva. — Mérsékelt árak. —

Viktoria szálló. Központi fekvéssel, 2 percrenyire a Szt. Márk tértől. 200 szoba. — Olvasó s dohányzó termek. — Felhuzó. — Gőzfűtés s villanyvilágítás. — Elsőrendű étterem. — Igen mérsékelt árak. — Omnibus az állomásnál.

Beaurivage szálló és penzió. A Riva Schiavoni a Doge palota mellett. Teljesen újonnan felszerelve és hosszú tartózkodásokra minden kényelemmel ellátva. — Mérsékelt árak. —

Telefon sz. 19.

Telefon sz. 19.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Via del Pozzo 2.

Raktárak Via delle Piile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat vas- és fémáruban, mindenféle szerszámokban és épületvasalásokban.

Feliratok — Másoló prések. — Sulyzók.

Nagy raktár hidas-, tizedes és konyha-mérlegekben „KOMET” önműködő ajtózáró készülék.

Forgópisztolyok. — Szobapuskák. — Töltények.

II.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jéggár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákban érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákban.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkori friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

VELENCZE

BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt. Márktér közelében.

Új épület minden kívánt kényelemmel.

Szobák 2¹/₂-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kitűnő konyha mérsékelt áron étlap szerint.

Tulajdonosok:

Fratelli Scattola.

Prodam és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶
Via Adamich I. sz. Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villánhárító, telefon és villanyos-csengő berendezések.
Villanyos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

FEGYVEREK vadászati, sporti- és

nagy raktára Leonessa Vincenzo

FIUME, Via Andrassy 17.

— Mechanikai és fegyverkovács-műhely. —

ABBAZIA

VILLA MELANIE

Szabados penzió

Előkelő magyar otthon közvetlenül a tenger partján saját fürdővel és kitűnő konyhával. — Mérsékelt árak. Kívánatra díjtalan prospektus.

FERFI RUHÁT VESZ ÉS ELAD és olesón tisztít s javít szakszerűen férfi- s női ruhát

RADAKOVICS DÁNIEL FIUME Fiumara, a susáki hid mellett.

KORONA VENDÉGLŐ

Tulajdonos: HOPP VINCE.

Az átutazó közönség különös figyelmébe! Kitűnő magyar konyha. Kőbányai világos s barna sör. Tiszta fajborok. Mérsékelt árak.

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrassy I. sz.

az általánosan elismert legolcsóbb bevásárlási forrás férfi és női divatcikkek és rövidáruban.

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hajhullás ellen.

Kapható CSIZMÁS DEMETER

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében.)

és minden drogériában és fodrászüzletben

Első fiumei magyar szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Szigorú pontosság s kiváló szakértelem.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

ALTBERGER IGNÁCZ.

Fiume, Via Sanità Adria Palota.

TELEFON 923.